

Το Αντικείμενο

1

Τα περισσότερα **μεταβατικά ρήματα**, και όσα δηλώνουν δημιουργία και άμεση ενέργεια, παίρνουν αντικείμενο σε **ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ**.

ΜΟΝΟΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε **ΓΕΝΙΚΗ**

Όσα δηλώνουν:

1. **επιμέλεια, αμέλεια, φροντίδα**
[ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ, φροντίζω, κηδομαι, προνοῶ, φείδομαι, ἀφειδῶ, ὀλιγορῶ κ.λπ]
2. **μνήμη, λήθη**
[μémνημαι, ἐνθυμοῦμαι, ἐπιλανθάνομαι, ἀμνημονῶ κ.λπ]
3. **χωρισμός, αποχή, απομάκρυνση, απαλλαγή**
[ἀπέχω, ἀφίσταμαι, χωρίζομαι, ἀπαλλάττομαι κ.λπ]
4. **αίσθηση** [εκτός από τα ρ. **ὁρῶ** και **θεῶμαι**]
[αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἄπτομαι, γεύομαι, ἀκροῶμαι, πυνθάνομαι, μανθάνω κ.λπ]
5. **συμμετοχή**
[μετέχω, κοινωνῶ, μεταλαμβάνω, κληρονομῶ κ.λπ]
6. **επιθυμία, απόλαυση**
[ἐπιθυμῶ, ἀπολαύω, ὀρέγομαι, ἐρῶ κ.λπ]
7. **εξουσία**
[ἄρχω, κρατῶ, προϊσταμαι, τυραννῶ, ἡγοῦμαι κ.λπ]
8. **αφθονία, στέρηση, ἔλλειψη**
[γέμω, δέομαι, στερῶ κ.λπ]
9. **ἀπόπειρα, επιτυχία, αποτυχία**
[πειρῶμαι, τυγχάνω, ἀποτυγχάνω, ψεύδομαι, ἀμαρτάνω, ἀξιοῦμαι, σφάλλομαι κ.λπ]
10. **κατηγορία, καταδίκη**
[κατηγορῶ, καταγινώσκω, καταψηφίζομαι κ.λπ]
11. **ἐναρξη, λήξη**
[ἄρχω, ἄρχομαι, λήγω, παύομαι κ.λπ]
12. **διαφορά, υπεροχή**
[διαφέρω, ὑπερέχω, ὑστερῶ, πλεονεκτῶ, ἡττῶμαι, περιγίγνομαι, πρωτεύω, μειονεκτῶ κ.λπ]
13. **καταγωγή**
[εἰμί, γίγνομαι, ἔφυν, πέφυκα κ.λπ]
14. **ρήματα σύνθετα με τις προθέσεις ὑπέρ - πρό - ἐκ - ἀπό - κατά.**

👉 τα απρόσωπα ρήματα **δεῖ**, **μέλει**, **μέτεστι** μερικές φορές εκλαμβάνονται ως ρήματα φροντίδας - συμμετοχής - στερήσεως και **παίρνουν αντικείμενο σε γενική**.

ΜΟΝΟΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε **ΔΟΤΙΚΗ**

Όσα δηλώνουν:

1. **φιλική ή εχθρική διάθεση**
[χαρίζομαι, θύω, ἀρέσκω, πολεμῶ, ἀπειλῶ, μάχομαι, ὀργίζομαι, ἀγανακτῶ, ἐναντιοῦμαι κ.λπ.]
2. **ωφελῶ, βλάπτω, βοηθῶ**
[βοηθῶ, ἐπικουρῶ, ἀμυνῶ, τιμωρῶ κ.λπ.]
3. **ομοιάζω, συμφωνῶ**
[ἔοικα, συμφωνῶ κ.λπ.]
4. **συναντῶ, ακολουθῶ, ενώνομαι, επικοινωνῶ**
[πελάζω, ὁμιλῶ, ἔπομαι, ἀκολουθῶ, πλησιάζω, μείγνυμι κ.λπ.]
5. **υπακούω, πείθομαι, απειθῶ, πιστεύω**
6. **πρέπει**
[πρέπει, δεῖ, ἀρμόττει, προσήκει κ.λπ.]
7. **χρησιμοποιῶ**
[χρῶμαι κ.λπ.]
8. **λέγομαι, δίδομαι**
[λέγομαι, δίδομαι, ἀγγέλλομαι κ.λπ.]
9. **τα ρ. σύνθετα με τις προθέσεις: ὑπό - πρός - περί - σύν - ἐν - ἐπί - παρά - ἀντί και το επίρρημα ὁμοῦ.**

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα **ΜΕ ΔΥΟ ΑΙΤΙΑΤΙΚΕΣ**

• αἰτῶ	• διδάσκω	• ἐργάζομαι
• ἀναγκάζω	• δρῶ	• ἐρωτῶ
• ἀναμνησκῶ	• ἐθίζω	• λέγω
• ἀπαιτῶ	• εἰσπράττω	• πείθω
• ἀποστερῶ	• ἐκδύω	• ποιῶ
• ἀποκρύπτω	• ἐνδύω	

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα **ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ**

• ἀκούω	• κενῶ	• στερῶ
• ἀπαλλάττω	• μανθάνω	• πληρῶ
• γεμίζω	• παύω	• κωλύω
• ἐμπίπλημι	ρήματα σύνθετα με τις προθέσεις: ἀπό - ἐκ - πρό	

ΔΙΠΤΟΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΟΤΙΚΗ

- ἄγω
- δείκνυμι
- δηλῶ
- δίδωμι
- ἰσῶ

- κεράννυμι
- λέγω
- μείγνυμι
- παρέχω
- πέμπω

- στέλλω
- συναλλάττω
- ὑπισχνοῦμαι
- φαίνω
- φέρω

ΔΙΠΤΟΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ρήματα ΜΕ ΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΗ

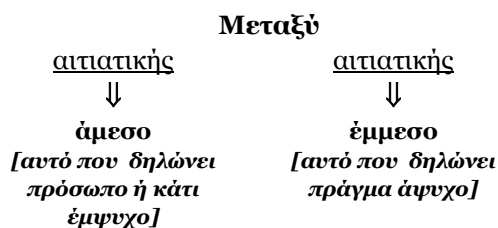
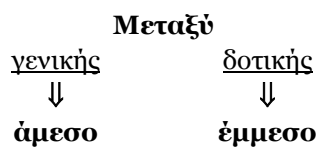
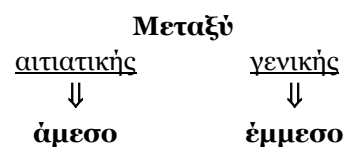
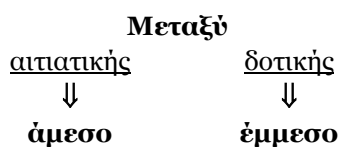
Όσα δηλώνουν:

1. *συμμετοχή, μετάδοση, παραχώρηση*
[μετέχω, μεταδίδωμι κ.λπ.]
2. *τα ρ. φθονῶ, τιμῶ, τιμῶμαι*

ΆΜΕΣΟ ΚΑΙ ΈΜΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Όταν ένα ρήμα δέχεται δύο αντικείμενα, τότε το ένα λέγεται *άμεσο* και το άλλο *έμμεσο*.

ΣΥΣΤΟΙΧΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αντικείμενο σε αιτιατική που ετυμολογικά προέρχεται από τη ρίζα του ρήματος
ή είναι συνώνυμο με αυτό.

νοσῶ νόσον, νοσῶ ἀσθένειαν, λέγω λόγον, νικῶ νίκην

Πολλές φορές αποφεύγεται η χρήση του ουσιαστικού - αντικειμένου
και τη θέση του παίρνει ένα ουδέτερο αντωνυμίας

[ἐρωτῶ ἐρώτησιν] ⇒ ἐρωτῶ τοῦτο

Αν το ουσιαστικό - αντικείμενο συνοδεύεται και από επίθετο,
τότε το αντικείμενο παραλείπεται και στη θέση του μένει μόνο το επίθετο
[σε αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου]

λέγω πολλούς λόγους ⇒ λέγω πολλά
πράττω μεγάλας πράξεις ⇒ πράττω μεγάλα

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΣΤΟΙΧΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

■ δικάζω δίκην	■ εισέρχομαι δίκην / αγώνα / γραφήν
■ διώκω δίκην	■ νικῶ νίκην
■ δικάζω φυγήν	■ νικῶ μάχην
■ αγωνίζομαι δίκην / γραφήν	■ νικῶ δίκην
■ φεύγω δίκην	

Τα ρήματα ἀκούω και αἰσθάνομαι

⇒ + γενική + κατηγορηματική μτχ. ⇒ **ΆΜΕΣΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ**

Ἀκούω τοῦ Σωκράτους διαλεγομένου

⇒ + αιτιατική + κατηγορηματική μτχ. ⇒ **ΕΜΜΕΣΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ**

Ἀκούω Κῆρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα

⇒ + αιτιατική + ειδικό απρφ. ⇒ **ΑΒΕΒΑΙΟ ΓΕΓΟΝΟΣ**

Ἀκούω κόμας καλὰς εἶναι τῷ παρόντι

ΆΣΚΗΣΗ:

Αφού μεταφράσετε τις παρακάτω προτάσεις, να αναγνωρίσετε τα αντικείμενα σ' αυτές και να δικαιολογήσετε την πτώση τους.

1. Κύρος ἐπεμελεῖτο τῶν βαρβάρων.	16. Μνήσθητί μου Κύριε.
2. Ἀφίσταμαι τῆς συμμαχίας.	17. Ἄπαντες δεόμεθα σωτηρίας.
3. Οὐδεὶς πολέμου ἐρᾷ.	18. Φαρνάβαζος ἤρχετο τοῦ λόγου.
4. Ἀγαμέμνωνος ἔφυ.	19. Οὐκ ἐπελαθόμην τῶν ἐντολῶν σου.
5. Τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.	20. Ἡ ψυχὴ μετέχει τοῦ θεοῦ.
6. Οὐκ ὀργίζομαι τῷ Κλεάρχῳ.	21. Δημάρατος εἶπετο τῷ Ξέρξῃ.
7. Ἐμμενεῖτε τοῖς ὅρκοις.	22. Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει.
8. Βασιλεὺς ἡμᾶς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ.	23. Ὁ στρατηγὸς παραινεῖ τοῖς στρατιώταις.
9. Οὐχ ὑπεσχόμην οὐδενὶ οὐδὲν μάθημα.	24. Οἱ ὀπλῖται ἐχρῶντο τόξοις.
10. Ἀπαλλάξω ἡμᾶς τῆς νόσου.	25. Παρμενίων εἶπε Ἀλεξάνδρῳ τάδε.
11. Ἡ ἵππομαχία ἔοικε πεζομαχίᾳ.	26. Ἐκένωσε τὴν πόλιν τῶν πολιτῶν.
12. Χρὴ πάντας βοηθεῖν τῇ πατρίδι.	27. Οὐ τοῦτο ἐρωτῶ σέ.
13. Μένων οὐδενὸς κατεγέλα.	28. Πολλοὶ μὲ σίτον αἰτοῦσι.
14. Ἔστὲ τοιοῦτων προγόνων.	29. Οὐ χαριούμεθα τοῖς ἐχθροῖς.
15. Μὴ μου ἄπτου.	30. Μὴ προτρεχέτω ἡ γλῶττα τῆς διανοίας.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΥΡΙΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

- **αἰσθάνομαι τινός (για άμεση αντίληψη)** = διακρίνω, εννοώ, βλέπω, ακούω, μαθαίνω
- **αἰσθάνομαί τι (για έμμεση αντίληψη)** = μαθαίνω, αντιλαμβάνομαι
- **ἀκούω + γενική (για άμεση αντίληψη)** = ακούω κάποιον
- **ἀκούω + αιτιατική (για έμμεση αντίληψη)** = μαθαίνω, αντιλαμβάνομαι
- **ἀμελῶ τινός** = παραμελῶ κάτι
- **βοηθῶ τινι** = έρχομαι σε βοήθεια κάποιου, υποστηρίζω
- **δέομαι τινός** = χρειάζομαι κάτι / κάποιον
- **δίδωμί τινί τι** = α. δίνω σε κάποιον κάτι, β. συγχωρῶ κάτι σε κάποιον
- **δίκην λαμβάνω παρά τινος** = τιμωρῶ κάποιον
- **δοκῶ τινί** = φαίνομαι σε κάποιον
- **ένθυμοῦμαι τινός** = έχω κάτι διαρκῶς στη μνήμη μου, σκέφτομαι, συλλογίζομαι

- ἐπιθυμῶ τινος = επιθυμῶ κάποιον / κάτι
- ἔχω + απρμφ. = ἔχω τα μέσα ή τη δύναμη ή την ικανότητα να κάνω κάτι, μπορώ να...
- ἔχομαι τινός = παίρνω μέρος σε κάτι, συμμετέχω
- ἡγοῦμαι τινος = εἶμαι αρχηγός κάποιου, κυριαρχώ
- ἡγοῦμαι + αιτιατική = διευθύνω, οδηγώ
- ἡγοῦμαι + απρμφ. = νομίζω, φρονώ ότι
- οἶδα + απρμφ. = εἶμαι ικανός να...
- οἶδα + κατηγορηματική μτχ. στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο του ρήματος = γνωρίζω ότι
- χάριν οἶδα τινι = χρωστῶ ευγνωμοσύνη σε κάποιον
- ὁρῶ τινά / τι = βλέπω κάποιον ή κάτι με τα μάτια μου, αποβλέπω κάπου
- ὁρῶ + κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται στο αντικείμενο = βλέπω κάποιον να / που...
- παρασκευάζω τι = ετοιμάζω κάτι
- παρασκευάζομαι + αιτιατική = ετοιμάζω για τον εαυτό μου
- παρασκευάζομαι + ὥς + τελική μετοχή = ετοιμάζομαι να...
- συμπαρασκευάζω = βοηθῶ στην παρασκευή ή την εκτέλεση
- παύω τινά ή τι = καταπαύω, σταματῶ, αναχαιτίζω κάποιον, αποτρέπω κάτι, το καταργῶ
- παύω + αιτιατική + γενική = εμποδίζω, σταματῶ κάποιον από κάτι, εκθρονίζω
- παύομαι τινός (μέσο και παθητικό) ὁ πολέμου, μάχης, έργων κλπ. = ἀπέχω από κάτι, ησυχάζω, σταματῶ
- παύω + κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται στο υποκείμενο = σταματῶ να εἶμαι ή να κάνω κάτι
- ποιῶ τι = κάνω με το χέρι μου, εργάζομαι, κατασκευάζω, χτίζω
- ποιῶ + δύο αιτιατικές από τις οποίες η μια κατηγορούμενο της άλλης
- τυγχάνω τινός (εὐνοίας, συγγνώμης, τιμωρίας κλπ.) = πετυχαίνω, συναντῶ, βρίσκω κάποιον ή κάτι
- ἐντυγχάνω τινί = συναντῶ, βρίσκω κάποιον
- χρῶμαί τινι = μεταχειρίζομαι κάτι, ἔχω
- χρῶμαι + δύο δοτικές = η μια αντικείμενο και η άλλη κατηγορούμενό της

